

ÅLÄNNINGARNAS PARTISYMPATIER

I AUGUSTI 1999

FÖRORD

I föreliggande rapport presenteras resultatet av ÅSUB:s tredje partisympatiundersökning. Denna har - liksom de både tidigare som gjordes hösten 1997 respektive hösten 1998 - genomförts på uppdrag av och med finansiering från mediaföretaget ÅTT i Mariehamn. Även om ÅSUB måste betraktas som en ny och än så länge relativt oerfaren opinionsmätare, så är byrån inte helt utan erfarenhet av denna typ av undersökningar. Sålunda har ÅSUB även genomfört två större radiolyssnarundersökningar på uppdrag av Ålands Radio och Ålands landskapsstyrelse, och genomför därtill sedan flera år tillbaka regelbundet olika typer av enkätundersökningar inom det åländska näringslivet.

ÅSUB strävar till att bredda och utveckla sin kompetens när det gäller enkätundersökningar. Beträffande just partisympatienkäterna skall föreliggande undersökning därför ses som ett led i en långsiktig uppföljning av erfarenheterna från de tidigare undersökningarna. Syftet är att ytterligare utveckla och förfinna ÅSUB:s opinionsmätningmetoder. Med tanke på det sistnämnda är denna undersökning av särskilt intresse. 1999 års val ligger nämligen mycket nära i tiden vilket gör att vi nu för första gången kan få en någorlunda säker indikation på skillnaderna mellan de röstberättigade ålänningarnas svar i en valenkät och deras faktiska beteende vid valurnorna. Det är dock viktigt att notera att enkäten - trots att den skickades ut så pass nära valet som i augusti - gjordes innan partiernas kandidatlistor var klara. Då över hälften av väljarna i denna såväl som i tidigare enkäter uppgett att kandidaten betyder mer än partiet, så måste detta betraktas som en betydande osäkerhetsfaktor vid tolkningen av resultatet. Detta kan också delvis förklara det faktum att så sent som ca två månader före valet, så hade enligt undersökningen nästan var tredje väljare ännu inte bestämt sig för hur man skall rösta. Undersökningen mäter således endast partisympatierna i augusti och är ingen prognos för hur valet kommer att gå.

Förutom de traditionella frågorna rörande partival, sociala bakgrundsfaktorer etc, innehåller enkäten även en avslutande fråga med anknytning till den dagsaktuella debatten om självstyrelsens utveckling - och därmed också lagtingets framtida politiska handlingsutrymme. Frågan gäller väljarnas uppfattning om i vilken grad ålänningarna själva via sitt lagting bör bestämma över beskattningen: enligt nuvarande modell med i stort sett enbart kommunal beskattningskompetens eller en utökad skattebehörighet antingen genom ett övertagande av vissa avgränsade statliga beskattningsområden eller genom att fullt ut överta hela beskattningsrätten.

ÅSUB:s statistikchef *Kenth Häggblom* har haft det övergripande ansvaret för undersökningens uppläggning och genomförande. Den viktning av underlagsmaterialet som har utförts för att korrigera bortfallet är gjord av utredare *Jouko Kinnunen*. Biträdande statistiker *Christina Lindström* har ansvarat för kodningen och sammanställningen av de inlämnade frågeformulärens, liksom hela den administration som en enkät av denna typ och omfattning medför. *Christina Lindström* har också, tillsammans med *Ann-Mari Mansnerus*, *Jouko Kinnunen* och *Iris Åkerberg* ägnat en rad kvällar åt att via telefon följa upp de tack- och påminnelsekort som skickades ut till respondenterna. Rapporten är sammanställd och författad av *Kenth Häggblom* i samarbete med undertecknad.

Mariehamn i september 1999

Bjarne Lindström
planeringschef

1. UPPLÄGG

Resultaten från undersökningen redovisas som procentuella fördelningar i ett antal tabeller. Tabellerna visar i regel fördelningen för olika kategorier, t.ex. åldersgrupper, och totalt. I vissa fall visas efter totalsiffrorna summeringar för vissa av underkategorierna där det finns särskilda behov av detta. Dessa extra kategorier anges med kursiv stil. T.ex. när det gäller ålder visas resultaten för de fem olika åldersgrupperna som fanns på enkätblanketten, men resultaten visas också sammanslaget för kategorierna 18-34 år samt 50 år och över.

Tabellkommentarerna innehåller förklaringar och definitioner av siffermaterialet och är därtill avsedda att ge exempel på hur tabellerna kan läsas samt att lyfta fram intressanta resultat. Även om texten ofta innehåller hänvisningar till procenttal bör man komma ihåg att resultaten inte är exakta när det gäller hela populationen utan alltid har en osäkerhetsmarginal.

2. URVAL OCH TILLFÖRLITLIGHET

Partisymptiundersökningen har gjorts i form av en urvalsundersökning. Den totala populationen utgörs av alla röstberättigade vid lagtingsval, d.v.s alla personer med åländsk hembygdsrätt som fyllde 18 år senast den 1 augusti 1999. I undersökningspopulationen ingick dock inte bosatta utanför Åland samt personer som är bosatta på någon inrättning såsom ålderdomshem eller som av någon annan orsak saknade fast bostadsadress. Undersökningspopulationen bestod av 17 719 personer. Av dessa valdes var 15:e person ut genom slumpmässigt urval eller 1 178 stycken.

Efter denna åtgärd återstod ett urval på 1 178 personer som vecka 31 fick en frågeblankett jämte följebrev per post. Frågeblanketten bifogas denna rapport. Efter två veckor sändes ett tack- och påminnelsekort ut till samtliga i urvalet. Veckan därpå gjordes en påminnelse per telefon. Alla de som kunde nås per telefon erbjöds möjlighet att lämna sina svar per telefon eller uppmanades att lämna in svaren per post. Mätperioden var således augusti 1999. Totalt kom 721 svar in, vilket ger en svarsprocent på 61,2 procent. Som jämförelse kan nämnas att valdeltagandet i lagtingsvalet 1995 uppgick till 62,5 procent.

På grund av att undersökningen inte är en totalundersökning utan baseras på ett urval finns det en statistisk osäkerhet i resultaten. De statistiska felmarginalerna anges för partisymptierna, åsikten om partiets respektive kandidatens betydelse samt åsikterna om beskattningen. Dessa är beräknade enligt 95 procents signifikansnivå, vilket innebär att ett visst resultat med 95 procents sannolikhet ligger inom den angivna felmarginalen. Man bör också observera att osäkerheten är större när det gäller undergrupper, t.ex. partisymptier per åldersgrupp, än när det gäller fördelningar för samtliga svarande. Antal svarande i de olika kategorierna anges i tabellerna. Fördelningen är säkrare i större kategorier, t.ex. bosatta i Mariehamn, än för kategorier med färre personer, t.ex. skärgårdsbor.

Bortfall är en annan felkälla när det gäller enkätundersökningar. Bortfallets inverkan kan i viss mån bedömas genom att studera de svarandes representativitet för hela populationen.

De svarandes fördelning på åldersgrupp, kön och bostadsort jämfört med motsvarande siffror för hela

populationen framgår av *tabell 1*.

När det gäller ålder är de yngsta och i någon mån de äldsta väljarna underrepresenterade, medan åldrarna 35-64 år är överrepresenterade. När det gäller kön är kvinnorna överrepresenterade. Beträffande bostadsort är fasta Ålands landsbygd och skärgården något överrepresenterade, medan Mariehamn var en aning underrepresenterat.

Sammantaget kan sägas att dessa skillnader mellan de svarande och undersökningspopulationen är måttliga, det rör sig om några procentenheter, varför de svarandes representativitet beträffande dessa variabler kan anses vara relativt god.

I *tabell 2* jämförs svaren på frågan hur man röstade i lagtingsvalet 1995 med det verkliga valresultatet. Den största skillnaden är att de som inte röstade 1995 är betydligt underrepresenterade bland de svarande i denna undersökning, medan de som röstade på parti är överrepresenterade. Det finns också skillnader mellan partierna. De som röstade på Liberalerna och Socialdemokraterna var mest överrepresenterade bland de svarande, medan Frisinnad Samverkans (kallas i fortsättningen FS) väljare var underrepresenterade. Eftersom det finns ett starkt samband mellan partival i valet 1995 och partisympati nu, gjorde detta faktum det motiverat att utföra en viktning av resultatet med partival 1995 som viktningssvariabel. Viktningen gjordes så att en grupp som är överrepresenterad bland de svarande fick mindre vikt i materialet och en underrepresenterad grupp på motsvarande sätt fick större vikt, så att de motsvarade gruppernas andelar av populationen. De vikter som de olika kategorierna fick redovisas också i *tabell 2*.

Alla resultat i denna undersökning presenteras som viktade. För partisympatierna, frågan om partiets respektive kandidatens betydelse samt synen på beskattningen redovisas också de oviktade resultaten som en jämförelse.

Tack vare detta förfarande ligger resultaten (punkttestimaten) sannolikt närmare åsikterna i hela populationen. Därtill har också felmarginalerna kunnat minskas med 9-37 procent när det gäller partisympatier och några procent när det gäller svaren på frågorna om parti/kandidat, medan felmarginalerna har ökat för svaren på frågan om beskattningen. Också för denna fråga gör dock viktningen att punkttestimaten stämmer bättre med befolkningens åsikter.

Tabell 1 DE SVARANDES REPRESENTATIVITET

		Populationen		De svarande		Differens Procentenheter
		Antal	Procent	Antal	Procent	
Ålder	18-24	1 739	9,8	57	7,9	-1,9
	25-34	2 896	16,3	94	13,0	-3,3
	35-49	4 996	28,2	218	30,2	2,0
	50-64	4 408	24,9	206	28,6	3,7
	65+	3 680	20,8	146	20,2	-0,5
Kön	Kvinnor	8 998	50,8	387	53,7	2,9
	Män	8 721	49,2	334	46,3	-2,9
Region	Landsbygden	8 818	49,8	361	50,1	0,3
	Skärgården	1 723	9,7	73	10,1	0,4
	Mariehamn	7 178	40,5	285	39,5	-1,0
Totalt		17 719	100,0	721	100,0	0,0

Tabell 2 PARTIVAL 1995
Svar på frågan "Vilket parti röstade Du på i lagtingsvalet 1995?"
Ovägt resultat

	Centern	FS	Lib	Obundna	Soc	Röstade ej	Röstade blankt	Saknade rösträtt	Totalt
Procent	19,8	10,5	24,3	5,7	13,7	19,1	2,1	4,7	100,0
Andel i populationen	15,7	11,7	15,0	5,6	8,6	34,4	0,8	8,2	100,0
Vikt	0,793	1,105	0,619	0,979	0,629	1,796	0,375	1,744	

3. PARTISYMPATIER

På frågan Vilket parti skulle Du rösta på om det vore lagtingsval i dag? svarade elva procent att de inte skulle rösta eller att de skulle rösta blankt. Alternativet Vet ej valdes av hela 27 procent. En partisympati uppgavs av 62 procent av de svarande. Dessa resultat presenteras i *tabell 3*.

De som uppgav vilket parti de skulle rösta på fördelade sig på följande sätt: Centern 24,2 procent, Liberalerna 29,6 procent, FS 18,1 procent, Socialdemokraterna 13,7 procent och de Obundna 7,2 procent. Alternativet Annat parti hade valts av 7,2 procent. Det bör i detta sammanhang noteras att Framstegsgruppen inte fanns med som ett eget alternativ på blanketten, eftersom gruppens deltagande i valet inte var säkert när enkäten utformades. Det kan därför antas att personer som vill uttrycka sitt stöd för denna grupp har valt alternativet Annat parti. Vissa av de svarande som valt detta alternativ har också uttryckligen angett att de skulle rösta på denna gruppering. Man kan dock inte utgå från att alla som har valt Annat parti stöder Framstegsgruppen. Även de Gröna har uppgetts trots att denna gruppering inte ställer upp i valet. Också i 1998 års partisympatiundersökning fick alternativet Annat parti ett visst stöd (två procent), trots att det då inte var aktuellt med någon ny gruppering.

I *tabell 3* framgår också de statistiska felmarginalerna som beror på att inte hela populationen utan endast ett urval av den har svarat. Exempelvis siffran "2,9 för Socialdemokraterna innebär att resultatet med 95 procents sannolikhet ligger mellan $13,7 - 2,9$ procent och $13,7 + 2,9$ procent, d.v.s mellan 10,8 och 16,6 procent.

Om man jämför med det ovägda resultatet, ser man att Centerns resultat är det som minst har påverkats av viktningen.

Jämfört med valresultatet 1995 innebär enkätens resultat att FS, Centern, de Obundna och Socialdemokraterna skulle gå tillbaka, medan liberalerna och gruppen Annat parti skulle gå framåt. Man bör dock beakta att de flesta av dessa förändringar ligger inom den statistiska felmarginalen. De enda förändringar som är statistiskt säkerställda är nedgången för de Obundna och uppgången för Annat parti. Enligt tabellen ligger Centerns valresultat 1995 utanför konfidensintervallet för Centerns resultat i denna undersökning, vilket skulle innebära att Centerns nedgång är signifikant. Vid beräkningen av signifikanta förändringar uppstår dock vissa differenser p.g.a skillnader i andelen som röstade på ett parti 1995 och andelen som har uppgett en partisympati i denna undersökning. Detta gör att Centerns nedgång enligt denna beräkning trots allt inte är statistiskt signifikant, men ligger mycket nära att vara det.

Uträknat som lagtingsmandat innebär enkätresultatet att regeringspartierna Centern, FS och de Obundna alla skulle förlora ett mandat var och således få åtta, fem respektive två mandat. Liberalerna skulle öka med ett till nio och därmed bli största parti, medan socialdemokraterna trots en mindre nedgång skulle behålla sina fyra mandat. Om man utgår från att allt stöd som har angivits för alternativet Annat parti skulle gå till en enda gruppering, skulle denna grupp få två mandat i lagtinget. Man bör dock observera att resultatet också kan betyda en oförändrad mandatfördelning när man tar hänsyn till den statistiska osäkerheten och beaktar att det kan vara så att bara en del av det stöd som har uppgetts för Annat parti

Tabell 3

PARTISYMPATIER 1999

Svar på frågan "Vilket parti skulle Du rösta på om det vore lagtingsval i dag?"

	Centern	FS	Lib	Obundna	Soc	Annat parti	Skulle inte rösta/rösta blankt	Vet ej	Totalt
Procent	15,0	11,2	18,3	4,4	8,5	4,5	10,8	27,3	100,0

Endast de som angett parti

	Centern	FS	Lib	Obundna	Soc	Annat parti	Totalt
Procent	24,2	18,1	29,6	7,2	13,7	7,2	100,0
Felmarginal	±3,3	±3,3	±4,2	±2,3	±2,9	±2,7	
Ovägt resultat	24,8	14,7	32,3	6,5	15,7	6,0	100,0
Valresultat 1995	27,8	20,6	26,6	9,8	15,2	-	100,0

Mandat i lagtinget

	Centern	FS	Lib	Obundna	Soc	Annat parti	Totalt
Enligt enkätresultat	8	5	9	2	4	2	30
Valresultat 1995	9	6	8	3	4	-	30

kanaliseras till en politisk gruppering (Framstegsgruppen).

Jämfört med partisympatiundersökningen 1998 kan man konstatera att Centern och FS då som nu visade en minskning i förhållande till valet 1995, medan Liberalerna har bytt sin nedgång till en ökning. Socialdemokraterna och de Obundna som visade uppgång 1998 har nu en minskning.

Andrahandspreferenser

I enkäten ställdes också frågan Vilket parti skulle du rösta på i andra hand? 281 personer som hade angivit en partisympati uppgav också en andrahandspreferens. Resultatet framgår av *tabell 4*. Bland Centerns väljare var FS det populäraste andrahandsalternativet följt av Liberalerna och de Obundna. Av FS:s väljare skulle flest välja Centern i andra hand, medan de Obundna och Liberalerna kommer därefter. De liberala väljarna har Socialdemokraterna som sitt populäraste andrahandsalternativ. FS, de Obundna och Centern kommer därefter på ungefär samma nivå. Bland de Obundna är Centern det främsta alternativet till det egna partiet och för Socialdemokraternas del Liberalerna. De som har angett att de skulle rösta på Annat parti har de Obundna som sitt viktigaste andrahandsalternativ och därefter kommer Liberalerna och Centern.

De partier som ligger närmast varandra om man ser till sympatisörernas benägenhet att välja det andra partiet som andrahandspreferens är dels Centern och FS med också de Obundna som i viss mån näraliggande och dels Liberalerna och Socialdemokraterna. Den ömsesidiga benägenheten hos FS:s och Liberalernas väljare att se det andra partiet som ett andrahandsalternativ är mindre nu än i 1998 års partisympatiundersökning.

Flöden mellan partierna

I *tabell 5* görs jämförelser mellan väljarnas val av parti i lagtingsvalet 1995 och deras idag aktuella partipreferens. Av dem som har uppgett att det röstade på ett parti 1995 svarade 79 procent att de även skulle rösta på ett parti om det vore val idag. Två procent säger att de inte skulle rösta, medan 19 procent inte vet hur de skulle rösta.

I *tabell 5 a* visas hur partiernas väljare 1995 skulle rösta i dag. Av de personer som röstade på Centern 1995 säger ungefär 70 procent att de skulle rösta på samma parti igen. För FS och Liberalerna ligger den siffran omkring 65 procent, för Socialdemokraterna på drygt 55 procent och för de Obundna på knappt 45 procent. De båda sistnämnda partierna har också den största andelen som inte skulle rösta eller inte vet hur de skulle rösta. Om man ser på de väljare som uppger sig byta parti ser man strömmar mellan de flesta av partierna. De strömmar som är mera betydande är från FS till Liberalerna, från Liberalerna till Annat parti, från Obundna till FS och Annat parti samt från Socialdemokraterna till Liberalerna. Totalt skulle de Obundna förlora mest till andra partier och Centern minst. Såväl av dem som inte röstade eller röstade blankt 1995 som av dem som saknade rösträtt är det ungefär två tredjedelar som inte skulle rösta eller inte vet hur de skulle rösta i dag. Bland dem som tillhör dessa grupper och skulle rösta på parti idag är liberalerna det populäraste alternativet.

Tabell 5b visar hur partiernas sympatisörer i dag röstade 1995. Centern och FS har den största delen trogna väljare, d.v.s personer som röstade på ifrågavarande parti också 1995. Siffran är drygt 75

Tabell 4 ANDRAHANDSPREFERENSER
Svar på frågan "Vilket parti skulle Du rösta på i andra hand?"
Fördelning i procent

Andrahandsval	Val i dag						Totalt
	Centern	FS	Lib	Obundna	Soc	Annat	
Centern	.	29	9	23	7	11	11
FS	21	.	13	10	7	7	12
Lib	15	16	.	7	29	15	12
Obundna	12	17	10	.	7	22	11
Soc	4	1	27	7	.	4	10
Annat parti	1	5	2	3	7	.	3
Skulle inte rösta	7	5	6	7	5	15	8
Inte angett	41	25	33	43	36	26	35
Totalt	100	100	100	100	100	100	100
Antal	123	73	160	32	78	30	496

Tabell 5 JÄMFÖRELSE MED 1995
Svar på frågan "Vilket parti röstade du på i lagtingsvalet 1995?"

a. **Partiernas väljare 1995 fördelade enligt hur de skulle rösta idag**
Fördelning i procent

Röstade 1995	Val i dag							Skulle ej rösta/ vet ej	- därav: till andra partier	Antal
	Centern	FS	Lib	Obundna	Soc	Annat	Totalt			
Centern	71	4	3	1	1	1	19	100	10	136
FS	3	63	7	3	1	4	20	100	17	74
Lib	2	2	65	1	5	7	18	100	17	165
Obundna	5	7	5	44	2	10	27	100	29	38
Soc	2	3	10	3	56	1	25	100	19	95
Röstade inte/ röstade blankt	7	5	12	2	6	5	63	100		144
Saknade rösträtt	3	6	24	3	6	6	53	100		33
<i>De som röstade på parti eller saknade rösträtt 1995</i>	<i>19</i>	<i>15</i>	<i>22</i>	<i>6</i>	<i>10</i>	<i>4</i>	<i>25</i>	<i>100</i>		

b. **Partiernas sympatisörer idag enligt hur de röstade 1995, procent**

Röstade 1995	Val i dag							Skulle ej rösta/ vet ej	Totalt
	Centern	FS	Lib	Obundna	Soc	Annat			
Centern	75	6	2	5	1	2	8	16	
FS	2	66	4	7	2	10	6	12	
Lib	2	2	53	4	9	23	7	15	
Obundna	2	4	1	55	2	12	4	6	
Soc	1	2	5	6	56	2	6	9	
Röstade blankt/röstade ej	17	16	23	18	24	39	58	35	
Saknade rösträtt	2	4	11	5	6	11	11	8	
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	
<i>- därav: annat parti</i>	<i>7</i>	<i>14</i>	<i>13</i>	<i>22</i>	<i>14</i>	<i>50</i>			

respektive 66 procent för dessa partier, medan övriga partier ligger mellan 50 och 60 procent. Av de etablerade partierna har Liberalerna och Socialdemokraterna har den största andelen sympatisörer som inte röstade på parti 1995, över 30 procent. För dem som har valt Annat parti är denna siffra 50 procent. De Obundna är det parti som har den största andelen personer som 1995 tidigare har röstat på något av de andra partierna. För dem som har valt Annat parti är denna andel 50 procent. Nästan hälften av dessa uppger att de röstade på Liberalerna 1995, därefter följer personer som röstat på de Obundna och FS.

4. SAMBAND MELLAN PARTISYMPATIER OCH SOCIALA BAKGRUNDSFAKTORER

Det är också av intresse att studera samband mellan partisympatier och de sociala bakgrundsfaktorerna, d.v.s kön, ålder, bostadsort och födelseort. Förutom beträffande bostadsort framkommer dessa uppgifter inte i den officiella valstatistiken. Man kan studera dels hur personer i de olika åldersgrupperna, boenderegionerna etc skulle rösta och dels hur de olika partiernas sympatisörer fördelar sig på dessa grupper.

Kön

Sambanden mellan kön och partisympati framgår av *tabell 6*. Det finns rätt stora skillnader mellan könen i detta avseende. Medan nästan en tredjedel av kvinnorna har svarat att de inte vet hur de skulle rösta är motsvarande siffra för männen en knapp fjärdedel. Däremot är det något fler män än kvinnor som har sagt att de inte skulle rösta. Dessa skillnader mellan könen fanns också i 1998 års undersökning. Också när det gäller partisympatier är skillnaderna stora. Kvinnorna skulle i betydligt större utsträckning än männen stöda Liberalerna och Socialdemokraterna, medan männen i större utsträckning väljer Centern, FS, de Obundna och Annat parti. Också dessa skillnader liknar dem som framkom 1998.

Detta innebär också att partiernas väljargrupper är sammansatta på olika sätt när det gäller kön (*tabell 6 b*): Centern, FS och de Obundna har en majoritet män bland sina sympatisörer. Männen utgör också en stor majoritet, 70 procent bland dem som valt Annat parti. Bland de liberala och socialdemokratiska sympatisörerna är kvinnorna i majoritet, allra mest hos Liberalerna där över 60 procent är kvinnor.

När man studerar könsfördelning bör man observera att kvinnorna är en aning överrepresenterade bland de svarande i förhållande till de röstberättigade. Som jämförelse kan man notera att kvinnornas valdeltagande har varit högre än männens i de senaste lagtingsvalen. Viktningen enligt hur man röstade 1995 korrigerar också delvis kvinnornas överrepresentation bland de svarande, så att deras andel motsvarar deras andel av de röstande 1995.

Tabell 6 SAMBAND MELLAN KÖN OCH PARTISYMPATIER

a. Partisympatier enligt kön, procent

Kön	Centern	FS	Lib	Obundna	Soc	Annat parti	Skulle inte rösta/rösta blankt	Vet ej	Totalt	Antal
Kvinnor	13	10	22	3	10	3	9	31	100	387
Män	18	13	14	6	7	7	12	23	100	334
Totalt	15	11	18	4	8	5	11	27	100	721
Endast de som angett parti:										
Kvinnor	21	16	36	6	16	4			100	
Män	27	20	23	9	11	10			100	
Totalt	24	18	30	7	14	7			100	

b. Partiernas sympatisörer fördelade enligt kön, procent

Kön	Centern	FS	Lib	Obundna	Soc	Annat parti	Skulle inte rösta/rösta blankt	Vet ej	Totalt
Kvinnor	44	46	62	41	59	30	44	59	52
Män	56	54	38	59	41	70	56	41	48
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Ålder

I *tabell 7* framgår sambandet mellan ålder och partisympati. Såväl andelen personer som inte skulle rösta som andelen som har uppgett att de inte vet hur de skulle rösta är störst bland de yngre. Av de svarande under 35 år har 38 procent svarat att de inte vet hur de skulle rösta och 19 procent att de inte skulle rösta eller skulle rösta blankt. Bara 42 procent har uppgett en partisympati. För åldersgruppen 35-49 år är denna siffra 68 procent och för de äldre åldersgrupperna 70 procent.

Om man ser på partisympatier per åldersgrupp ser man att de yngsta väljarna (18-24 år) har valt de Obundna och Annat parti samt i viss mån FS i större utsträckning än väljarna totalt sett och Socialdemokraterna, Liberalerna och Centern i mindre utsträckning. Åldersgruppen 25-34 år stöder också de Obundna mera än genomsnittet och Centern i mindre utsträckning. Gruppen 35-49 år ligger ganska nära väljargenomsnittet. Sympatierna hos 50-64-åringarna avviker inte heller så mycket från väljarkåren totalt. Pensionärerna stöder Centern och Socialdemokraterna mera än väljarna totalt, medan FS och Annat parti har mindre stöd.

Om man ser till hur partiernas väljarkårer är sammansatta åldersmässigt, ser man att de äldre väljarna är viktigast inom Centern, där 58 procent är 50 år eller äldre och de yngre väljarna hos de Obundna där 38 procent är under 35 år och 72 procent under 50 år.

Tabell 7

SAMBAND MELLAN ÅLDER OCH PARTISYMPATIER

a. Partisympatier enligt ålder, procent

Ålder	Centern	FS	Lib	Obundna	Soc	Annat parti	Skulle inte rösta/rösta blankt	Vet ej	Totalt	Antal
18-24	8	9	8	6	5	8	18	39	100	57
25-34	7	7	13	6	6	2	20	38	100	94
35-49	14	14	21	5	10	3	8	24	100	218
50-64	20	12	22	3	8	8	7	20	100	206
65+	21	9	19	2	12	2	8	27	100	146
Totalt	15	11	18	4	8	4	11	27	100	721
<i>18-34</i>	<i>8</i>	<i>8</i>	<i>11</i>	<i>6</i>	<i>6</i>	<i>5</i>	<i>19</i>	<i>38</i>	<i>100</i>	151
<i>35-49</i>	<i>14</i>	<i>14</i>	<i>21</i>	<i>5</i>	<i>10</i>	<i>3</i>	<i>8</i>	<i>24</i>	<i>100</i>	218
<i>50+</i>	<i>20</i>	<i>11</i>	<i>21</i>	<i>3</i>	<i>9</i>	<i>5</i>	<i>7</i>	<i>23</i>	<i>100</i>	352
Endast de som angett parti:										
18-24	18	21	18	13	11	18			100	
25-34	17	17	30	15	15	4			100	
35-49	21	21	32	8	14	5			100	
50-64	27	17	30	5	11	11			100	
65+	33	14	29	4	18	2			100	
Totalt	24	18	29	7	14	7			100	
<i>18-34</i>	<i>18</i>	<i>19</i>	<i>25</i>	<i>14</i>	<i>13</i>	<i>11</i>			<i>100</i>	
<i>35-49</i>	<i>21</i>	<i>21</i>	<i>32</i>	<i>8</i>	<i>14</i>	<i>5</i>			<i>100</i>	
<i>50+</i>	<i>29</i>	<i>16</i>	<i>30</i>	<i>4</i>	<i>13</i>	<i>7</i>			<i>100</i>	

b. Partiernas sympatisörer fördelade enligt åldersgrupp, procent

Ålder	Centern	FS	Lib	Obundna	Soc	Annat parti	Skulle inte rösta/rösta blankt	Vet ej	Totalt
18-24	6	10	5	16	7	22	21	17	12
25-34	7	10	11	22	11	6	28	21	15
35-49	28	38	35	34	34	22	22	26	30
50-64	33	27	31	19	23	44	17	18	25
65+	25	15	18	9	25	6	13	17	18
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100
<i>18-34</i>	<i>14</i>	<i>20</i>	<i>16</i>	<i>38</i>	<i>18</i>	<i>28</i>	<i>49</i>	<i>39</i>	<i>28</i>
<i>18-49</i>	<i>42</i>	<i>58</i>	<i>51</i>	<i>72</i>	<i>52</i>	<i>50</i>	<i>71</i>	<i>64</i>	<i>57</i>
<i>50+</i>	<i>58</i>	<i>42</i>	<i>49</i>	<i>28</i>	<i>48</i>	<i>50</i>	<i>29</i>	<i>36</i>	<i>43</i>

Bostadsort

Tabell 8 innehåller information om samband mellan bostadsort och partisympatier. De svarandes bostadsorter är indelade i tre regioner: Mariehamn, landsbygden varmed avses fasta Ålands landskommuner, samt skärgården.

Andelen som inte vet på vilket parti de skulle rösta är något större på landsbygden och i skärgården än i Mariehamn. När det gäller partisympatier är Liberalerna och FS ungefär jämnstora i Mariehamn följda av Socialdemokraterna och Centern. På landsbygden och i skärgården är Centern störst. På landsbygden intar Liberalerna andraplatsen, medan Socialdemokraterna och Liberalerna är ungefär jämnstora i skärgården.

Jämfört med valresultatet 1995 visar dessa siffror på en nedgång för Centern och FS på landsbygden och i skärgården, en minskning också för Liberalerna i skärgården, men en ökning för partiet på landsbygden och i Mariehamn, en minskning för de Obundna på landsbygden och en ökning i skärgården samt en nedgång för Socialdemokraterna i Mariehamn och en ökning i skärgården. Det bör dock påpekas att det finns en ganska stor osäkerhet beträffande siffrorna för skärgården, eftersom antalet svarande därifrån är relativt litet. Det bör också noteras att jämförelsen med valet gäller de röster som avgavs på valdagen, eftersom förhandsrösterna, som till en del är annorlunda fördelade på partierna, inte kan fördelas på kommun och region.

Födelseort

När det gäller väljarnas födelseort är den regionala indelningen densamma förutom att de som är födda utanför Åland är indelade i två grupper: Finland respektive utlandet. Resultaten framgår av *tabell 9*.

De regionala skillnaderna i partisympatier för dem som är födda på Åland liknar ganska mycket skillnaderna när det gäller bostadsort. När det gäller födda utanför Åland har Centern ett mindre stöd än genomsnittligt och Liberalerna och Socialdemokraterna ett större stöd.

Om man ser till hur partiernas väljarkårer är sammansatta, ser man att Centern och de Obundna har en majoritet av personer som är födda på landsbygden och i skärgården, 82 respektive 60 procent. Hos Socialdemokraterna och FS utgör dessa grupper hälften av väljarna och för Liberalerna 44 procent. De inflyttade är viktigast för Liberalerna, där de utgör 35 procent och för Socialdemokraterna och FS där de utgör 30 procent.

För att inverkan på röstningsbeteendet av väljarnas födelseort skulle kunna studeras till fullo borde denna variabel analyseras oberoende av nuvarande bostadsort, eftersom födelseort och bostadsort sammanfaller för många personer. Man borde således undersöka om röstningsbeteendet skiljer sig t.ex. mellan de bosatta i Mariehamn som är födda i staden respektive på landsbygden etc. Eftersom de olika grupperna är rätt små, blir dock osäkerheten stor. Man ser i alla fall vissa samband såsom att stödet för Centern i alla regioner är större bland de väljare som är födda på landsbygden eller i skärgården än bland övriga väljare.

Tabell 8 SAMBAND MELLAN BOSTADSORT OCH PARTISYMPATIER

a. Partisympatier enligt bostadsort, procent

Region	Centern	FS	Lib	Obundna	Soc	Skulle		Vet ej	Totalt	Antal
						Annat parti	inte rösta/blankt			
Mariehamn	6	20	21	3	10	3	12	24	100	285
Landsbygden	20	6	17	6	6	6	11	29	100	361
Skärgården	27	2	15	5	16	2	3	31	100	73
Ej angett ort	1
Totalt	15	11	18	4	8	4	11	27	100	720

Endast de som angett parti:

Mariehamn	10	31	33	5	15	5			100
Landsbygden	33	10	28	9	11	10			100
Skärgården	41	2	22	7	24	2			100
Totalt	24	18	30	7	14	7			100

b. Partiernas sympatisörer fördelade enligt bostadsort, procent

Region	Centern	FS	Lib	Obundna	Soc	Skulle		Vet ej	Totalt
						Annat parti	inte rösta/blankt		
Mariehamn	18	72	47	28	46	31	46	37	41
Landsbygden	67	26	46	63	38	66	51	54	50
Skärgården	16	1	7	9	16	3	3	10	9
Ej angett ort	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Tabell 9 SAMBAND MELLAN FÖDELSEORT OCH PARTISYMPATIER

a. Partisympatier enligt födelseort, procent

Födelseort	Centern	FS	Lib	Obundna	Soc	Skulle		Vet ej	Totalt	Antal
						Annat parti	inte rösta/blankt			
Mariehamn	3	11	19	7	8	6	18	29	100	132
Landsbygden	22	12	13	5	7	5	10	27	100	310
Skärgården	26	4	21	5	11	1	9	23	100	89
Finland	9	13	26	1	11	5	8	28	100	167
Utlandet	5	9	18	9	9	0	9	41	100	21
Ej angett ort	2
Totalt	15	11	18	4	9	4	11	27	100	721

Endast de som angett parti:

Mariehamn	5	21	35	13	15	11			100	
Landsbygden	35	18	21	8	11	7			100	
Skärgården	38	5	31	7	16	2			100	
Finland	14	20	41	1	17	8			100	
Utlandet	9	18	36	18	18	0			100	
Totalt	24	18	30	7	14	7			100	
<i>Åland</i>	28	17	26	9	13	7			100	531
<i>Utom Åland</i>	13	20	40	3	17	7			100	188

b. Partiernas sympatisörer fördelade enligt födelseort, procent

Födelseort	Centern	FS	Lib	Obundna	Soc	Skulle		Vet ej	Totalt
						Annat parti	inte rösta/blankt		
Mariehamn	4	21	21	31	19	28	35	22	21
Landsbygden	63	45	31	47	35	44	38	42	43
Skärgården	19	4	13	13	15	3	9	9	11
Finland	13	26	32	3	27	25	15	22	22
Utlandet	1	3	3	6	3	0	3	5	3
Ej angett	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100

5. PARTIERNAS OCH KANDIDATERNAS BETYDELSE

Som svar på frågan När Du röstar i lagtingsval, är då partiet eller kandidaten det viktigaste för Dig? valde 7 procent alternativet partiet viktigast och 26 procent partiet viktigast, men också kandidaten viktig. Totalt var det alltså en tredjedel som sade att partiet var viktigast.

Alternativet kandidaten viktigast, men också partiet viktigt valdes av 32 procent av de svarande, medan 28 procent föredrog alternativet kandidaten viktigast. Sammanlagt var det således 60 procent som angav kandidaten som viktigast. Sju procent svarade inte på frågan. Svarsfördelningen avviker mycket litet från resultatet i 1998 års undersökning.

I *tabell 10* redovisas också sammanslagna siffror för de båda första alternativen (parti först) respektive de båda sista alternativen (kandidat först).

Om man ser på sambanden mellan åsikter i denna fråga och röstningsbeteendet, ser man att de som tycker att partiet är viktigast också i högre grad har angivit hur de skulle rösta. De som inte vet hur de skulle rösta utgör här 16 procent mot 32 procent bland dem som anser att kandidaten är viktigast. Av dem som har valt det mest renodlade personvalsalternativet, kandidaten viktigast, är det hela 40 procent som inte vet vilket parti de skulle rösta på, men 44 procent har i alla fall angivit att de skulle rösta på något parti.

När det gäller val av parti stöder partiväljarna i högre grad Centern, medan de som tycker att kandidaten är viktigast i högre utsträckning har valt de Obundna och Annat parti.

Om man ser på hur partiernas väljarkårer är sammansatta med avseende på denna fråga, ser man att Centern ensam har en majoritet partiväljare, eller 56 procent. För Liberalerna och FS ligger denna siffra något över 40 procent. Socialdemokraterna och de Obundna ligger ännu lägre. De Obundna har både den största andelen som har valt det renodlade alternativet partiet viktigast och alternativet kandidaten viktigast. Den största skillnaden beträffande detta resultat när man jämför med fjolårets undersökning är att Socialdemokraterna då hade betydligt mera partiväljare och Centern mindre.

Nästan alla som har uppgett en partisympati har besvarat denna fråga. Däremot är det en tredjedel av dem som inte skulle rösta som har lämnat frågan obesvarad. Av denna grupp har 17 procent angivit att partiet är viktigast och drygt hälften att det är kandidaten. Den stora gruppen som inte vet vilket parti de skulle rösta på domineras av personväljare. Över 70 procent har valt något av alternativen som säger att kandidaten är viktigast och 20 procent något av partivalsalternativen. Tio procent besvarade inte frågan.

Tabell 10 BETYDELSEN AV PARTI RESPEKTIVE KANDIDAT

a. Svar på frågan "När Du röstar i lagtingsval, är då partiet eller kandidaten det viktigaste för Dig?"

	Procent	Fel- marginal	Ovägt resultat
Partiet viktigast	6,6	±1,8	6,8
Partiet viktigast, men också kandidaten viktig	26,4	±3,1	27,2
Kandidaten viktigast, men också partiet viktigt	32,0	±3,3	33,8
Kandidaten viktigast	28,0	±3,2	27,5
Inget svar	6,9	±1,8	4,7
Totalt	100,0		100,0
<i>Parti först</i>	33,0		
<i>Kandidat först</i>	60,1		

b. Svar på de olika alternativen enligt hur man skulle rösta, procent

	Centern	FS	Lib	Obundna	Soc	Annat parti	Skulle inte rösta/rösta blankt	Vet ej	Totalt	Antal
Parti	24	8	20	8	4	2	8	26	100	49
Parti, kandidat	25	16	25	3	11	2	5	14	100	196
Kandidat, parti	14	14	21	3	10	8	4	26	100	244
Kandidat	6	6	13	7	8	4	15	40	100	198
Inget svar	4	4	2	0	0	4	49	37	100	34
Totalt	15	11	18	4	8	4	11	27	100	721
<i>Parti först</i>	25	14	24	4	9	2	5	16	100	245
<i>Kandidat först</i>	11	10	17	5	9	6	9	32	100	442

Endast de som angett parti:

Parti	36	12	30	12	6	3			100
Parti, kandidat	31	19	31	4	13	2			100
Kandidat, parti	20	20	30	4	14	11			100
Kandidat	14	13	30	16	18	9			100
Inget svar	29	29	14	0	0	29			100
Totalt	24	18	30	7	14	7			100
<i>Parti först</i>	32	18	30	5	12	2			100
<i>Kandidat först</i>	18	18	30	9	15	10			100

c. Partiernas sympatisörer fördelade enligt alternativ, procent

	Centern	FS	Lib	Obundna	Soc	Annat parti	Skulle inte rösta/rösta blankt	Vet ej	Totalt
Parti	11	5	8	13	3	3	5	7	7
Parti, kandidat	44	37	35	19	33	9	12	13	26
Kandidat, parti	31	41	36	22	38	56	13	30	32
Kandidat	12	15	20	47	26	25	38	41	28
Inget svar	2	2	1	0	0	6	32	10	7
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100
<i>Parti först</i>	56	42	43	31	36	13	17	20	33
<i>Kandidat först</i>	43	56	56	69	64	81	51	71	60

I *tabell 11* jämförs synen på partiernas och kandidaternas betydelse med några sociala bakgrundsfaktorer.

Några nämnvärda skillnader mellan män och kvinnor i denna fråga finns inte.

Beträffande väljarnas bostadsort finns inte heller så stora skillnader. Partiväljarna är något flera i Mariehamn och personväljarna i skärgården.

Om man ser till födelseorten märker man att också de som är födda i skärgården är personväljare i större utsträckning än de som är födda på fasta Åland. I motsats till 1998 års undersökning framgår nu också en viss skillnad mellan personer som är födda på Åland respektive utanför Åland, såtillvida att inflyttade anger sig vara partiväljare i något större utsträckning än personer som är födda på Åland.

Beträffande ålder är det främst de båda yngsta åldersgrupperna som avviker från genomsnittet. De som är 18-24 år sätter i betydligt större utsträckning parti först, medan 25-34-åringarna är partiväljare i lägre grad än genomsnittet.

Att så stor del av väljarna anger att kandidaten är viktigare än partiet när de röstar gör att kandidatnomineringen har stor betydelse för valets utgång. I augusti när undersökningen genomfördes hade bara vissa uppgifter om vilka kandidater som skulle ställa upp för de olika partierna blivit offentliga.

Tabell 11 BETYDELSEN AV PARTI RESPEKTIVE KANDIDAT JÄMFÖRT MED NÅGRA BAKGRUNDSVARIABLER

a. Enligt kön, procent

	Kvinnor	Män	Totalt
Parti	6	7	7
Parti/kandidat	27	26	26
Kandidat/parti	33	31	32
Kandidat	28	28	28
Inget svar	5	9	7
Totalt	100	100	100
<i>Parti först</i>	33	33	33
<i>Kandidat först</i>	62	58	60

b. Enligt bostadsort, procent

	Marie- hamn	Lands- bygden	Skär- gården	Totalt
Parti	5	8	5	7
Parti/kandidat	29	24	25	26
Kandidat/parti	34	30	37	32
Kandidat	28	28	30	28
Inget svar	4	10	3	7
Totalt	100	100	100	100
<i>Parti först</i>	34	32	30	33
<i>Kandidat först</i>	62	58	67	60

c. Enligt födelseort, procent

	Marie- hamn	Lands- bygden	Skär- gården	Finland	Utlandet	Totalt	<i>Utanför På Åland</i>	<i>Åland</i>
Parti	6	7	6	6	9	7	7	6
Parti/kandidat	25	24	22	33	27	26	24	33
Kandidat/parti	35	32	33	30	36	32	33	30
Kandidat	23	30	36	25	18	28	29	24
Inget svar	11	6	2	7	9	7	7	7
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100
<i>Parti först</i>	31	32	28	39	36	33	31	39
<i>Kandidat först</i>	58	62	69	54	55	60	62	54

d. Enligt ålder, procent

	18-24	25-34	35-49	50-64	65+	Totalt	18-34	35-49	50+
Parti	8	1	7	9	9	7	4	7	9
Parti/kandidat	44	21	24	25	24	26	31	24	25
Kandidat/parti	31	35	38	29	25	32	33	38	28
Kandidat	11	27	26	34	35	28	20	26	34
Inget svar	6	16	6	3	7	7	12	6	5
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100
<i>Parti först</i>	52	22	31	34	33	33	35	31	33
<i>Kandidat först</i>	42	62	63	63	60	60	53	63	62

6. SYNEN PÅ BESKATTNINGEN

I frågan om de svarandes syn på skattebehörighetens framtida fördelning mellan Åland och Finland gavs tre egentliga svarsalternativ samt en möjlighet att svara vet ej. I analysen har också de som har lämnat frågan obesvarad (12 personer) räknats med till alternativet vet ej.

De tre alternativen till fördelning av skattebehörigheten var 1. Åland bör överta all beskattning, 2. Åland bör överta viss beskattning, främst samfundsbeskattningen, samt 3. Dagens system bör bibehållas.

Som framgår av *tabell 12a* är det vägda resultatet att ett åländskt övertagande av all beskattning har valts av 19 procent, ett övertagande av viss beskattning 25 procent och ett bibehållande av dagens system 31 procent. 26 procent har valt alternativet vet ej eller inte alls svarat på frågan. De ovägda svaren ger något större andelar för alternativen att Åland bör överta viss beskattning eller bibehålla dagens system, men en mindre andel för vet ej.

Om man ser till endast dem som har uppgett en åsikt om beskattningen är det 25 procent som vill överta all beskattning, 33 procent som vill överta en del av beskattningen samt 40 procent som vill bibehålla dagens system. Nästan 60 procent av dem som uppgett en åsikt i denna fråga vill alltså att Ålands inflytande över beskattningen skall öka.

I *tabell 12 b-c* redovisas hur de skilda synerna på beskattningen fördelar sig mellan de olika partiernas sympatisörer.

Bland dem som vill överta all beskattning är Centern det största partiet följt av FS. De som vill behålla dagens system ger sitt största stöd till Liberalerna och därefter till Socialdemokraterna. Bland dem som vill ta över viss beskattning är Liberalerna störst följda av Centern. Man kan också notera att de som vill behålla dagens skattesystem i större utsträckning än de som vill överta behörighet har uppgett att de inte vet på vilket parti de skulle rösta. Av dem som inte har uppgett någon uppfattning i skattefrågan är det över 60 procent som inte heller har angett någon partisyn.

Om man ser till hur partiernas väljargrupper är sammansatta beträffande synen på beskattningen, ser man att de Obundna har den största andelen sympatisörer som vill ta över all beskattning, eller 39 procent. För FS och Centern ligger denna siffra kring 30 procent och för dem som har valt Annat parti på 36 procent. För Liberalerna och Socialdemokraterna är andelen 11 respektive 5 procent. Andelen som vill bibehålla dagens system är störst bland Socialdemokraterna och Liberalerna, 51 respektive 44 procent och minst hos FS, med 15 procent. Mellanalternativet att ta över viss beskattning stöds av omkring en tredjedel hos såväl Liberalerna som Centern och FS och av en något lägre andel hos Socialdemokraterna. De som inte har angett någon synpunkt på beskattningen utgör mellan 10 och 20 procent i alla partier. Personer som har uppgett någon partisyn har en större benägenhet att vilja överta beskattningsbehörighet än de som inte skulle rösta eller inte vet hur de skulle rösta.

Tabell 12

SYN PÅ SKATTEBEHÖRIGHETEN

a. Svar på frågan "Vilken framtida fördelning av skattebehörigheten mellan Finland och Åland stämmer bäst med din uppfattning?"

	Procent	Felmar- ginal	Ovägt resultat
Åland bör överta all beskattning	18,6	±3,0	18,7
Åland bör överta viss beskattning, främst samfundsbeskattningen	24,7	±3,2	27,0
Dagens skattesystem bör bibehållas	30,6	±3,6	32,0
Vet ej/inget svar	26,1	±3,5	22,2
Totalt	100,0		100,0

Endast de som har uppgett en åsikt:

Åland bör överta all beskattning	25,2
Åland bör överta viss beskattning, främst samfundsbeskattningen	33,4
Dagens skattesystem bör bibehållas	41,4
Totalt	100,0

b. Svar på de olika alternativen enligt hur man skulle rösta, procent

	Centern	FS	Lib	Obund- na	Soc	Annat parti	Skulle inte rös- ta/rösta blankt	Vet ej	Totalt	Antal
Överta all beskattning	24	19	10	10	2	9	13	13	100	135
Överta viss beskattning	20	16	24	3	10	4	5	18	100	195
Behålla dagens system	11	5	26	4	14	3	11	26	100	231
Vet ej/inget svar	10	8	9	3	5	4	14	47	100	160
Totalt	15	11	18	5	8	5	11	27	100	721

Endast de som angett parti:

Överta all beskattning	32	25	14	13	3	12	100
Överta viss beskattning	26	21	31	4	12	5	100
Behålla dagens system	17	9	41	6	22	5	100
Vet ej/inget svar	25	21	23	8	14	10	100
Totalt	24	18	29	7	14	7	100

c. Partiernas sympatisörer fördelade enligt alternativ, procent

	Centern	FS	Lib	Obund- na	Soc	Annat parti	Skulle inte rös- ta/rösta blankt	Vet ej	Totalt	Endast de som angett parti
Överta all beskattning	29	31	11	39	5	36	22	9	19	22
Överta viss beskattning	32	36	33	18	28	21	12	16	25	31
Behålla dagens system	22	15	44	24	51	21	32	29	31	31
Vet ej/inget svar	17	19	13	18	16	21	34	45	26	16
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Om man ser till åsikterna enbart hos de personer som har angivit en ståndpunkt i skattefrågan, är det nästan hälften av de Obundnas sympatisörer liksom av dem som valt Annat parti som vill överta all beskattning, medan siffran ligger mellan 35 och 40 procent för Centern och FS. Inom dessa fyra grupper är det 20-30 procent som vill behålla dagens system och 70-80 procent som helt eller delvis vill överta någon skattebehörighet. Hos Liberalerna vill hälften av dem som tagit ställning behålla dagens system, nästan 40 procent överta viss beskattning och drygt 10 procent all beskattning. Hos Socialdemokraterna vill över 60 procent behålla dagens system, en tredjedel överta viss beskattning och endast sex procent all beskattning.

Sambandet mellan synen på beskattningen och vissa sociala bakgrundsfaktorer

Som framgår av *tabell 13a* finns det en skillnad mellan kvinnornas och männens syn på beskattningsbehörighetens utveckling. Männerna vill i större utsträckning än kvinnor att Åland skall överta beskattningsbehörighet. Andelen män som vill överta all beskattning är 23 procent och viss beskattning 27 procent, sammanlagt 51 procent. För kvinnor är motsvarande siffror 14 respektive 22 procent, alltså 37 procent för någon form av utvidgad skattebehörighet. Andelen som vill behålla dagens system är dock ungefär lika stor för båda könen eller runt 30 procent. Däremot är andelen som inte har angett någon uppfattning dubbelt större hos kvinnorna än hos männen, 34 respektive 17 procent.

I *tabell 13b* framgår hur de olika attityderna till beskattningen varierar mellan olika bostadsorter. Om man ser till hur stor andel totalt sett som vill utvidga beskattningsbehörigheten finns inga större skillnader mellan regionerna. Däremot är andelen som vill ta över all beskattning störst i Mariehamn och minst i skärgården. Andelen som vill behålla dagens system är större i staden och skärgården, knappt 40 procent, än på landsbygden, där den är 23 procent. Andelen som har valt vet ej är störst på landsbygden, där den uppgår till en tredjedel.

I *tabell 13c* framgår sambandet mellan födelseort och synen på beskattningen. För dem som är födda på Åland avviker resultatet för de olika födelseregionerna inte så mycket från resultatet för respektive bostadsregion. De som är födda i utlandet fördelar sig ungefär som de svarande totalt. De som är födda i Finland är däremot mindre benägna att stöda övertagande av hela eller delar av beskattningen och är i större utsträckning beredda att behålla dagens system.

Om man ser till ålder (*tabell 13d*) är de yngre väljarna i högre grad inne för att ta över all beskattning, men en större del av dem har också valt vet ej. Personer i åldern 35-49 år är mest benägna att låta beskattningsbehörigheten vara oförändrad.

Tabell 13

**SYN PÅ SKATTEBEHÖRIGHETEN JÄMFÖRT MED
NÅGRA BAKGRUNDSVARIABLER**

a. Enligt kön, procent

	Kvinnor	Män	Totalt
Överta all beskattning	14	23	19
Överta viss beskattning	22	27	25
Behålla dagens system	29	32	31
Vet ej/inget svar	34	17	26
Totalt	100	100	100

b. Enligt bostadsort, procent

	Marie- hamn	Lands- bygden	Skär- gården	Totalt
Överta all beskattning	21	17	15	19
Överta viss beskattning	21	27	31	25
Behålla dagens system	38	23	39	31
Vet ej/inget svar	20	32	16	26
Totalt	100	100	100	100

c. Enligt födelseort, procent

	Marie- hamn	Lands- bygden	Skär- gården	Finland	Utlandet	Totalt	<i>På Åland</i>	<i>Utanför Åland</i>
Överta all beskattning	23	19	16	15	18	19	20	15
Överta viss beskattning	19	29	33	17	23	25	27	18
Behålla dagens system	32	21	38	44	32	31	27	42
Vet ej/inget svar	25	30	12	25	27	26	26	25
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100

d. Enligt ålder, procent

	18-24	25-34	35-49	50-64	65+	Totalt	18-34	35-49	50+
Överta all beskattning	23	23	15	19	17	18	23	15	18
Överta viss beskattning	20	19	27	27	27	25	20	27	27
Behålla dagens system	24	21	36	33	31	31	22	36	33
Vet ej/inget svar	33	37	22	21	25	26	35	22	22
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100

7. SAMMANFATTNING

Denna opinionsundersökning visar att Liberalerna har gått framåt sedan lagtingsvalet 1995, medan de andra lagtingspartierna har fått minskat understöd. Därtill kommer att en del väljare säger sig stöda något annat parti, vilket väl åtminstone till en viss del får tolkas som stöd för Framstegsgruppen. Alla dessa förändringar ligger dock inom den statistiska felmarginalen utom nedgången för de Obundna och uppgången för Annat parti. Resultatet kan inte ses som någon prognos inför lagtingsvalet i oktober. För det första uppgav en stor del av väljarna att de var osäkra på vilket parti de skulle välja. Endast 60-70 procent av partiernas väljare 1995 tycks uppfatta det som självklart att de röstar på samma parti igen. För vissa partier är siffran ännu lägre. En del har uppgett att de skulle byta parti, men en betydligt större andel, 27 procent, säger att de inte vet hur de skulle rösta. Valresultatet beror i hög grad på hur dessa osäkra väljare handlar i valet, om de överhuvudtaget röstar och i så fall på vilket parti.

För det andra är det en stor del av väljarna som säger att kandidaten har större betydelse än partiet när de röstar. Bara var tredje väljare har svarat att partiet är viktigare än kandidaten. Det kan därför ha stor betydelse för valresultatet vilka kandidater som ställer upp för de olika partierna, något som till allra största delen blev klart efter att undersökningen gjordes.

Undersökningen visar också på skillnader mellan olika grupper i samhället. Kvinnor sympatiserar t.ex. i större utsträckning med Liberalerna och Socialdemokraterna, medan männen i högre grad stöder Centern och FS. Åldersmässigt har Centern ett större stöd bland äldre väljare och de Obundna bland de yngre. Osäkerheten beträffande vilket parti de skulle välja är större bland kvinnorna. Även bland de yngre väljarna är det en stor andel som inte vet vilket parti de skulle välja, liksom också en betydande andel som säger att de inte skulle rösta.

Beträffande frågan om skattebehörigheten är det drygt en fjärdedel som inte har tagit ställning till de olika alternativen. Av dem som har uppgett en åsikt har 25 procent sagt att Åland bör överta all beskattning, 33 procent att Åland bör överta viss beskattning och 41 procent att dagens system bör bibehållas.

Det finns stora skillnader mellan partierna. Socialdemokraternas anhängare är minst benägna att ta över beskattningsbehörighet, en majoritet av dem som tagit ställning vill behålla dagens system. Av de liberala sympatisörer som givit uttryck åt en åsikt i frågan vill hälften behålla dagens system och hälften utvidga beskattningsbehörigheten, men då främst till vissa delar av beskattningen. Bland dem som sympatiserar med Centern, FS, de Obundna och Annat parti finns en stor majoritet för utvidgad beskattningsbehörighet. Andelen som vill ta över all beskattning är störst inom de båda sistnämnda grupperingarna, närmare hälften, medan den är 35-40 procent hos Centern och FS.

Männen vill i större utsträckning än kvinnor ta över beskattningsbehörighet, medan kvinnorna i större utsträckning inte har tagit ställning till frågan.

PARTISYMPATIUNDERSÖKNING

För att kunna få ett bra resultat önskar vi att Du svarar på följande frågor.
Vi hoppas att Du skickar in Dina svar senast torsdagen den 12 augusti 1999.

Först några frågor om Dig själv:

I vilken kommun bor Du?

Hur gammal är Du?

18-24 år

25-34 år

I vilken kommun är Du född?

35-49 år

50-64 år

65 år och äldre

Är Du man eller kvinna?

Man

Kvinna

Några frågor om Dina partisympatier:

Vilket parti skulle Du rösta på om det vore lagtingsval i dag?

Centern

Frisinnad Samverkan

Liberalerna

Obundna

Socialdemokraterna

Annat parti

Skulle inte rösta/rösta blankt

Vet ej

Vilket parti skulle Du rösta på i andra hand?

Centern

Frisinnad Samverkan

Liberalerna

Obundna

Socialdemokraterna

Annat parti

Skulle inte rösta/rösta blankt

Vet ej

Vilket parti röstade Du på i lagtingsvalet 1995?

Centern

Frisinnad samverkan

Liberalerna

Obundna

Socialdemokraterna

Röstade ej

Röstade blankt

Saknade rösträtt

När Du röstar i lagtingsval, är då partiet eller kandidaten det viktigaste för Dig?

Partiet viktigast

Partiet viktigast, men också kandidaten viktig

Kandidaten viktigast, men också partiet viktigt

Kandidaten viktigast

I den allmänna debatten är frågan om egen beskattning för Åland aktuell och i lagtinget är samtliga partier eniga om att Åland bör överta samfundsbeskattningen (företagsbeskattningen). I dag kontrolleras beskattningen, förutom den kommunala, nästan helt av staten.

Vilken framtida fördelning av skattebehörigheten mellan Finland och Åland stämmer bäst med din uppfattning?

Åland bör överta all beskattning

Åland bör överta viss beskattning, främst samfundsbeskattningen

Dagens skattesystem bör bibehållas

Vet ej

TACK FÖR DIN MEDVERKAN!

Det finns plats för eventuella kommentarer på baksidan.